

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 40/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi geenitekniikkalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2009 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi geenitekniikkalain muuttamisesta (HE 193/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Helena Korpinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöterveyspäälikkö Merja Vuori, Valvira, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
- puheenjohtaja Matti Sarvas, geenitekniikan lautakunta
- toimitusjohtaja Saara Hassinen, SalWe Oy, edustaen Suomen Bioteollisuus ry:tä.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi geenitekniikkalakia. Nykyisiä geenitekniikan lautakunnan pääsihteerin tehtäviä voisi hoitaa sosiaali- ja terveysministeriön virkamies, joka on nimitetty virkaan vakinaisesti eikä viiden vuoden määräajaksi kerrallaan. Geenitekniikan lautakunnan pääsihteerin erityisistä kelpoisuusehdoista ei enää säädettäisi lailla.

Esityksessä lisättäisiin Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään geenitekniikan rekisteriin tallennettaviin tietoihin tietyt henkilörekisterilain mukaiset henkilötiedot. Toiminnanharjoittajasta tai tätä edustavasta henkilöstä, kuten toiminnasta vastaavasta tutkijasta tai muusta vastuuhenkilöstä, tallennettaisiin rekisteriin nimi, syntymäaika sekä yhteystiedot.

Esityksellä laajennettaisiin geenitekniikan rekisterin käyttöoikeutta koskemaan ministeriöiden, geenitekniikan lautakunnan ja valvontaviranomaisten lisäksi geenitekniikan lautakunnan esittelijöitä. Geenitekniikan lautakunnan esittelijöinä voivat virkamiesten lisäksi toimia ulkopuoliset nimetyt henkilöt, kuten yliopistotutkijat. Käytännössä esittelijät pääsisivät lukemaan rekisterin tietoja eikä heille tällöin enää tarvitsisi toimittaa rekisteriin tallennettujen asiakirjojen jäljennöksiä erikseen. Esityksessä tarkennettaisiin rekisterin käyttöoikeus koskemaan myös geenitekniikan lautakunnan sihteeristöä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Geenitekniikan lautakunta on Suomen kansallinen toimivaltainen viranomainen geenitekniikkalain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Lautakunta muun muassa koordinoi geenitekniikkalain noudattamisen valvontaa ja käsittelee muuntogeenisten organismien käyttöä koskevis-
sa direktiiveissä ja kansainvälisessä bioturvallisuuspöytäkirjassa tarkoitettuja asioita.

Muuntogeenisten organismien käytöstä on aina tehtävä ennakoon ilmoitus tai hakemus geenitekniikan lautakunnalle, ja käyttö sallitaan vain, jos siitä ei tehdyn riskinarvioinnin perusteella katsota aiheutuvan haittaa ihmisen terveydelle tai ympäristölle. Lautakunta voi tarvittaessa esimerkiksi rajoittaa tai kieltää muuntogeenisen organismin käytön.

Geenitekniikan lautakunnan asettaa valtioneuvosto sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä enintään viisi muuta jäsentä varajäsenineen. Jäsenen tulee edustaa ainakin työ- ja elinkeinoministeriötä, maa- ja metsätalousministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä sekä ympäristöministeriötä. Lautakunnassa tulee olla myös eettistä asiantuntemusta.

Valiokunta pitää perusteltuina hallituksen esityksessä ehdotettua lautakunnan pääsihteerin viran vakinaistamista ja viran kelpoisuusehtojen määräytymistä samoin periaattein kuin muiden ministeriön virkamiesten. Valiokunta puoltaa myös geenitekniikan rekisterin tietosisällön tämentämistä henkilötietojen osalta sekä rekisterin käyttöoikeuksien laajentamista lautakunnan esittelijöihin. Valiokunta ehdottaa lakiehdotuk-

sen 26 §:n 2 momentin 7 kohdan vähäistä tämentämistä, koska tarkoitus on mahdollistaa sekä toiminnanharjoittajan että tämän mahdollisesti nimeämän yhdyshenkilön tietojen merkitseminen geenitekniikan rekisteriin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 26 § muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotus

26 §

Geenitekniikan rekisteri

(1 mom. kuten HE)

Geenitekniikan rekisteriin tallennetaan tieto seuraavista asioista, jos ne eivät ole muussa rekisterissä:

(1—6 kohta kuten HE)

7) muut valvontaviranomaisten tai geenitekniikan lautakunnan olennaisiksi katsomat tiedot; henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitetuista tiedoista kuitenkin vain toiminnanharjoittajana toimivan luonnollisen henkilön *sekä* toiminnanharjoittajan nimeämän vastuuhenkilön nimi, syntymäaika ja yhteystiedot.

(3 mom. kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Håkan Nordman /r
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Markku Pakkanen /kesk
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Päivi Räsänen /kd
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Paula Sihto /kesk
	Arja Karhuvaara /kok	Satu Taiveaho /sd
	Marjaana Koskinen /sd	Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.